

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 227g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 200 alin. (1) din Codul de procedură penală
(suspendarea provizorie din funcție a avocaților acuzați)

CHIȘINĂU
12 decembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 17 octombrie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 decembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 200 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Igor Hlopețchi, parte în dosarul nr. 11r-326/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dnii judecători Iurie Iordan, Marcel Juganari și Elena Cojocari, de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. În privința dlui Igor Hlopețchi a fost pornită o cauză penală pentru comiterea infracțiunii de denunțare falsă sau plângere falsă în formă gravă. Procurorul cazului a înaintat un demers la judecătorul de instrucție prin care a solicitat suspendarea licenței de avocat a dlui Igor Hlopețchi, pe baza articolului 200 alin. (1) din Codul de procedură penală.

4. Printr-o încheiere din 26 septembrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a respins demersul procurorului. Încheierea a fost contestată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

5. În cadrul procedurii de recurs, dl Igor Hlopețchi a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 200 alin. (1) din Codul de procedură penală.

6. Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămînal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămîinii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 200

Suspendarea provizorie din funcție

„(1) **Suspendarea provizorie din funcție constă în interzicerea provizorie motivată învinuitului, inculpatului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public.**

(1¹) Învinuitul sau inculpatul poate fi suspendat provizoriu din funcție doar în cazul în care infracțiunea de care este învinuit a fost săvârșită în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.

(2) Persoanei suspendate provizoriu din funcție i se întrerupe remunerarea muncii, însă perioada de timp pentru care persoana a fost suspendată provizoriu din funcție în calitate de măsură procesuală de constrîngere se ia în calcul în vechimea generală de muncă.

(3) Suspendarea provizorie din funcție se aplică prin încheierea judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată, la demersul motivat al procurorului, pe un termen de până la 6 luni. Fiecare prelungire a termenului de suspendare provizorie din funcție se dispune motivat și nu poate depăși 6 luni. Suspendarea provizorie din funcție poate fi aplicată pe un termen de cel mult 24 de luni cumulativ. Încheierea poate fi contestată în termen de 3 zile de la data emiterii.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul menționează că, potrivit articolului 200 alin. (1) din Codul de procedură penală, suspendarea provizorie din funcție constă în interdicția provizorie motivată aplicată învinuitului sau inculpatului de a-și exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public.

10. Autorul pretinde că această normă nu poate fi aplicată în cazul avocaților, pentru că aceștia nu sunt persoane publice și nu prestează activități în serviciul public. Deși judecătorul de instrucție a respins demersul procurorului privind suspendarea licenței sale de avocat, autorul menționează

că judecătorul a omis să ofere o motivare în privința statutului profesiei de avocat.

11. Totodată, autorul pretinde că norma contestată omite să prevadă interzicerea aplicării acestei măsuri în privința persoanelor care exercită activitatea de avocat. Autorul consideră că această omisiune constituie o ingerință în exercițiul dreptului la apărare, dreptului la muncă și al prezumției nevinovăției.

12. Autorul pretinde că norma contestată este contrară articolelor 1 alin. (3), 21, 22, 23, 26, 43 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

15. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 200 alin. (1) din Codul de procedură penală. Prevederile contestate stabilesc interzicerea provizorie motivată învinuitului, inculpatului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public.

17. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o procedură penală în recurs, care are ca obiect verificarea legalității încheierii judecătorului de instrucție prin care s-a respins demersul procurorului privind suspendarea licenței de avocat. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Curtea constată că prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, însă din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea Deciziile nr. 21 din 14 martie 2018 și nr. 23 din 25 februarie 2019). În jurisprudența sa, Curtea a menționat că verificarea anterioară a constituționalității normelor atacate nu constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al aceluiași prevederi, din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. Așadar, Curtea va verifica dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 20).

19. Autorul sesizării susține că norma contestată care prevede suspendarea provizorie din funcție a învinuitului sau inculpatului contravine articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția*

muncii) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

20. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că scopul măsurii suspendării nu este unul punitiv, ci de precauție și provizoriu, în măsura în care privește apărarea interesului public prin suspendarea din funcție a unei persoane acuzate de comiterea unei infracțiuni de serviciu și, astfel, de prevenire a altor posibile acte similare sau consecințe ale unor asemenea acte (*Țhanciuc v. România* (dec.), 22 noiembrie 2011, § 19).

21. Dispozițiile legale privind suspendarea din funcție pot avea un caracter necesar atunci când sunt determinate de situații cu caracter temporar care fac imposibilă exercitarea funcției. De fapt, suspendarea din funcție ar putea fi dictată de nevoia de a asigura protecția instituției publice față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale faptei penale (a se vedea DCC nr. 23 din 25 februarie 2019, § 20).

22. Curtea reține că articolul 200 alin. (1) din Codul de procedură penală, contestat de autor, prevede interdicția aplicată învinuitului sau inculpatului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public. Totodată, Curtea subliniază că această măsură procesuală de constrângere se aplică prin încheierea judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată, ca urmare a demersului motivat al procurorului. Această încheiere poate fi contestată în termen de 3 zile de la data emiterii (alin. (3) din același articol).

23. Analizând sesizarea, Curtea observă că criticile autorului se referă, în special, la o eventuală aplicare a acestei măsuri procesuale de constrângere în privința învinuiților sau inculpaților care sunt avocați. Autorul susține că norma în discuție ar trebui să interzică aplicarea acestei măsuri în privința avocaților.

24. În acest context, Curtea subliniază că autorul sesizării ridică, de fapt, o problemă de interpretare și de aplicare a normelor procesual-penale într-o cauză concretă. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine instanțelor de judecată (DCC nr. 27 din 24 februarie 2022, § 28).

25. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 200 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Igor Hlopețchi, parte în dosarul nr. 11r-326/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac,

intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 decembrie 2023
DCC nr. 176
Dosarul nr. 227g/2023